

**UNIVERSITATEA PEDAGOGICĂ DE STAT „ION CREANGĂ”
DIN CHIȘINĂU**

Cu titlu de manuscris
CZU: 37.015:64(043.2)

ROTARU Ioana Corina

**POTENȚIALUL EDUCAȚIEI TEHNOLOGICE
ÎN FORMAREA PREADOLESCENȚILOR
PENTRU ROLUL DE PĂRINTE RESPONSABIL**

531.01 – Teoria generală a educației

**REZUMATUL
tezei de doctor în științe ale educației**

CHIȘINĂU, 2023

Teza a fost elaborată în cadrul Școlii Doctorale Științe ale Educației,
Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău

Componența Comisiei de susținere a tezei de doctorat:

1. CARABET Natalia, dr., conf. univ., UPSC, **președintele comisiei**
2. OVCERENCO Nadejda, dr., conf.univ. UPSC, **conducător de doctorat**
3. BOROZAN Maia, dr. hab, prof. univ, UPSC, **referent oficial**
4. BODRUG–LUNGU Valentina, dr. hab, prof. univ, USM, **referent oficial**
5. VITCOVSCHI–BLAJA Ala, dr., conf.univ. UPSC, **referent oficial**

Susținerea publică a tezei va avea loc la 28.02.2023, ora 14.00
în cadrul Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău,
blocul de studii nr. 2, Oficiul Școlii Doctorale „Științe ale Educației”, str. I. Creangă 1,
MD-2069

Teza de doctor și rezumatul pot fi consultate la biblioteca Universității Pedagogice de
Stat „Ion Creangă” (www.upsc.md) și pe pagina web a ANACEC (www.cnaa.md)

Rezumatul a fost expedit la 23.01.2023

Președintele comisiei:

CARABET Natalia,
Doctor în pedagogie,
conferențiar universitar

Conducător științific:

OVCERENCO Nadejda,
Doctor în pedagogie,
conferențiar universitar

Autoare:

ROTARU Ioana Corina

CUPRINS

Repere conceptuale ale cercetării.....	4
Conținutul tezei.....	8
Concluzii generale și recomandări.....	21
Bibliografie.....	24
Lista publicațiilor autorului la tema tezei.....	26
Adnotare.....	28

LISTA ABREVIERILOR

În limba română:

CNC	– Consiliul Național pentru Curriculum
ECD	– Evaluare criterială prin descriptori
ex.	– exemplu
GC	– Grup de Control
GE	– Grup Experimental
MEC	– Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova
ME	– Ministerul Educației din România
ODD	– Obiective de Dezvoltare Durabilă
ONG	– Organizație Non-Guvernamentală
PFAV	– Programul de formare „Abilități de viață”
PIR	– Proiect pentru Învățământul Rural
rpr	– rol de părinte responsabil
UNICEF	– Fondul Internațional pentru Urgențe ale Copiilor al Națiunilor Unite
UPSC	– Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău
USARB	– Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți

În limba străină:

ITEA	– International Tehnology Education Association
UNESCO	– United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

REPERE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea temei rezultă din complexitatea demersurilor educaționale privind educația tehnologică și formarea în acest context a competențelor preadolescenților necesare exercitării eficace a rolului de părinte responsabil. Determinat de rezultatele proceselor tehnologice, statutul mondial al culturii tehnologice reflectă valorile modernității. La nivel mondial, educația are responsabilitatea de a se adapta la „provocările și aspirațiile secolului al XXI-lea, de a promova tipurile corecte de valori și aptitudini” și este prioritate principală, deoarece este „un drept uman de bază și fundația pe care activează dezvoltarea durabilă” [26, p. 7]. Printre obiectivele dezvoltării durabile se află ODD 4–UNESCO „Educația de calitate”, care îi ajută pe elevi „să recunoască valoarea intrinsecă a educației, să analizeze și să-și identifice propriile nevoi de învățare necesare dezvoltării personale; să recunoască importanța propriilor abilități pentru îmbunătățirea vieții pentru atunci când vor deveni adulți” [25].

Asociația Mondială pentru Educație Tehnologică ITEA (SUA) a definit noțiunea de „persoană competentă în tehnologii”; *Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului Uniunii Europene* privind competențele-cheie din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieți (2006/962/EC) conturează pentru absolvenții învățământului obligatoriu un „profil de formare european”; *Comitetul Regiunilor* evidențiază o inițiativă–pilot „Tineretul în mișcare” cu scopul de a „consolida performanța și de a spori nivelul general de calitate la toate nivelurile de educație” (2010) [23]; *Comunicatul de la Bruges* prezintă o viziune pentru educația și formarea elevilor care „au posibilitatea de a-și completa și consolida competențele pentru gestionarea vieții de zi cu zi” sunt documente de politici ce conțin indicatori despre învățarea educației tehnologice [22].

Demersurile educaționale propuse prin intermediul curriculumului existent la disciplina „Educație tehnologică” sunt corelate cu recomandările documentelor de la nivel internațional, european, național; actualizează toate schimbările importante la nivel național: *Codul Educației al Republicii Moldova (2014)*; *Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2030”*, *Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030*, *Orizonturi 2013–2020–2030*; *Strategia intersectorială de dezvoltare a abilităților și competențelor parentale pentru anii 2016–2022* și alte documente care prevăd prin intermediul sistemului de educație „pregătirea tinerei generații pentru provocările viitorului încurajând inovația, meritocrația, gândirea critică constructivă, curiozitatea, conduita și emanciparea” [26, p. 22]. Din aceeași perspectivă, *Agenda 2030* stipulează garantarea unei educații de calitate și promovarea oportunităților de învățare de-a lungul vieții pentru toți elevii [Ibidem 24].

Importanța studierii formării preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil rezultă din obiectivul 5 al *Strategiei Europa 2020* înfăptuite prin *Programul-cadru pentru cercetare și inovare al Uniunii Europene „Orizont 2020”*, ce conduce la ideea de „informare și sensibilizare privind partajarea echitabilă a respon-

sabilităților în cadrul gospodăriei și a familiei”; prin extrapolare, tinerii vor fi formați pentru responsabilitățile pe care le vor avea când devin adulți [19], [Ibidem 26, p. 38].

Semnificația educației tehnologice cu privire la responsabilitatea tinerilor reiese din definiția elaborată de UNESCO, 1985 în care „Tehnologia folosește cunoștințe, instrumente și abilități pentru a crește potențialul uman, pentru a rezolva probleme practice, pentru a ne modifica lumea” [24] și conform ghidului „*Technology Education Guide Prepared by The World Council of Associations for Technology Education (WOCATE) for UNESCO Division of Secondary UNESCO*” 2003 în care se specifică că elevii „învață să se adapteze la schimbare, să facă față forțelor care le influențează viitorul și să participe la controlul viitorului lor” [5], [25].

Descrierea situației în domeniul cercetării și identificarea problemei de cercetare. La nivel internațional cercetările filosofice, sociologice, psihologice și pedagogice interpretează multiaspectual conceptul de educație tehnologică. Educația tehnologică este o dimensiune a educației, dar și a culturii generale a omului contemporan, deoarece tehnologia este înțeleasă ca știință în acțiune, ca știință aplicată este parte componentă a vieții cotidiene. Esența și specificul educației tehnologice sunt reflectate în accepțiunile și viziunile cercetătorilor Cristea S., Cucoș C., Antonesei L., Simonenko V., Matyash A.K., Nevelev V., Zhuchkov D., Gillham P., Seigma D., Desjeux V., Krutetki, J., Lukin N., Babansky Yu. K., Vershlovsky S. ș.a. [21].

În spațiul european, problema valorificării educației tehnologice pe coordonata formării preadolescenților avansează diferite interpretări: „oportunități pentru a rezolva diferite sarcini și activități pentru a satisface anumite necesități” (Anglia); „să realizeze înțelegerea teoretică și practică în diferite domenii” (Franța); „reprezintă un mijloc intens de comunicare asupra vieții” (Spania); „de a înțelege un fenomen” (Italia) [8, pp.12–14].

Preocupările cercetătorilor din Republica Moldova cu privire la structura și evoluția conținutului educațional al disciplinei „Educație tehnologică” în contextul transformărilor din societate începând cu anul 1989 și până în prezent sunt descrise de: Rusu A. (2011) referindu-se la conținutul disciplinei educație tehnologică care are un „mare rol în formarea personalității copilului”; Cojocar-Borozan M. (2011) referindu-se la competențele tinerilor ca fiind „rezultante ale formării abilităților și aptitudinilor de care dispun, racordate la coeficientul de inteligență” [6], [7, p. 23]; Bucun N. (2011) identificând „importanța primordială în scopul formării unei personalități integre și autonome”; Secrieru P., Paiu M., Morei E. și Rudic G. (2011) precizând că „oferă tuturor elevilor posibilități de manifestare și descoperire a propriei persoane privind autorealizarea, autocunoașterea propriului potențial, legat de crearea de noi valori, de noi proiecte din diverse domenii ale vieții” [13, pp. 93–97]; Cotovițaia D, Vitcovschii A. (2017-2022) dezvâluind „valorificarea potențialului creativ al fiecărui elev” ș.a. [23].

În România, educația tehnologică este abordată în cercetările semnate de: Antonesei L. (2002) ca fiind „proces de explorare a realității”; Toma S., Brătean L., Pinta G. (2012) „contribuie la formarea de abilități de gândire critică și de abilități practice, în condiții de cooperare” [14]; Lițoiu N. (2014) „stimulează spiritul pozitiv și

critic, creativitatea” [1, p. 4]; Constantin R. (2005) „*contribuie la formarea personalității elevului, a unei gândiri deschise, integrare în lumea modernă*” [Ibidem 8, pp. 12–16]; Marinescu M., Marcu V. (2003) „*are menirea de a conștientiza elevului capacitatea de a alege singur și nu de a fi ales*” și alți autori.

Cercetările pedagogice și psihologice privind formarea preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil demonstrează caracterul deschis al semnificațiilor înregistrate: „dezvoltarea unui stil democratic de creștere a copiilor și restructurarea rolurilor de gen” (Bodrug–Lungu V., 2017) [2, pp. 39–48]; „redefinirea calității de familist și părinte competent și eficient realizată prin conținuturile specifice ale noilor educații” (Cuznețov L., 2013) [12, p. 328]; „este necesară o pregătire pentru parentalitatea de perspectivă” (Ovcerenco N., 2014) [20, p. 15]; „parentalitatea este privită ca o formațiune complexă și transpersonală unitară, include doi oameni, o mamă și un tată,, [Ibidem 20, p. 23]; „comportamentul moral al oamenilor poate conduce la devalorizarea vieții de familie și a valorilor acesteia” [19, p. 9]; „formarea motivației de a se realiza pe viitor conștient și responsabil în rolul de părinte” (Ovcerenco N., 2004). Abordarea și definirea conceptului de familie o consemnăm și în operele cercetătorilor: Herseni T.; Stănciulescu E.; Cuznețov L.; Voinea M. Un șir de aspecte relevante și importante privind educația tinerilor în cadrul familiei regăsim la: Callo T. [3, p. 116]; Cojocaru–Borozan M. [7, p. 172]; Sadovei L. [20, p. 171]; Răduț D.; Cristea S. [9, pp. 99–104]. Educația parentală este definită ca „susținere a parentalității” manifestată și abordată în studiile cercetătorilor: Dumitru I.; Vrăsmaș E.; Ionescu M.; Sorici O.; Micleșanu Z.; Nelson – Jones R.; Răileanu O.; Saranciuc–Gordea L. Educația pentru parentalitate este concepută de specialiștii din domeniu ca fiind parte a educației morale și componentă a procesului de pregătire a tinerilor și a viitorilor părinți pentru viața de familie; este consemnată în cercetările savanților sociologi Golod N. G., Laptenco S. F., Harcev A. G., Iancova Z. A., Urlanis V. U., Cernova E. V. [22]

Formarea preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil constituie o problemă relevantă în contextul educației tehnologice care vizează „formarea personalității proactive și creative” a tinerilor. Preadolescenții se vor integra activ în viața adultă, în mediul social; aceasta denotă că educația tehnologică contribuie la dezvoltarea pas cu pas a unei personalități alfabetizate tehnologic [16]. Se conturează contradicțiile în contextul educației preadolescenților care demonstrează: (1) dezacordul între provocările contemporane vizând oportunitatea pregătirii multi-aspectuale a preadolescenților pentru viața adultă (inclusiv rolul de părinte responsabil) și conștientizarea insuficientă a potențialului formativ al educației tehnologice în acest sens; (2) incertitudinea formării preadolescenților pentru exercitarea rolului de părinte responsabil și necesitatea de a valorifica contextul educației tehnologice prin reconsiderarea curriculară a obiectivelor, conținutului și a strategiilor didactice pentru realizarea dezideratelor educației parentale. Aceste contradicții au condus la formularea **problemei de cercetare**: *Ce condiții pedagogice pot fi create pentru valorificarea potențialului formativ al disciplinei „Educație tehnologică” necesare formării preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil?*

Scopul investigației constă în conceptualizarea, fundamentarea teoretică și validarea Modelului pedagogic de valorificare a educației tehnologice pe coordonata formării preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil.

Formarea preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil poate fi asigurată dacă: vor fi stabilite reperele teoretice ale educației tehnologice cu privire la formarea preadolescenților ca viitori adulți; vor fi identificate și descrise criteriile, indicatorii pentru gradul de pregătire al preadolescenților; *va fi elaborat și validat experimental Programul de formare a preadolescenților prin disciplina opțională „Abilități de viață” în contextul educației tehnologice.*

Obiectivele cercetării au în vedere:

1. determinarea și interpretarea științifică a fundamentelor teoretice privind educația tehnologică și educația pentru parentalitate;
2. analiza curriculumului la educație tehnologică pe dimensiunea formării preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil;
3. stabilirea particularităților și a gradului de formare a preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil;
4. conceptualizarea Modelului pedagogic de valorificare a educației tehnologice pe coordonata formării preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil;
5. elaborarea și validarea experimentală a Programului de formare a preadolescenților prin disciplina opțională „Abilități de viață” în contextul educației tehnologice;
6. elaborarea concluziilor științifice și a recomandărilor privind educația tehnologică în perspectiva formării preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil.

Ipoteza cercetării: Formarea preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil în contextul educației tehnologice poate fi asigurată dacă: vor fi determinate și interpretate științific fundamentele teoretice privind educația tehnologică și educația pentru parentalitate; va fi analizat curriculumul la disciplina „Educație tehnologică” pe dimensiunea formării preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil; vor fi stabilite particularitățile și gradul de formare a preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil; va fi elaborat și conceput științific *Modelul pedagogic de valorificare a educației tehnologice pe coordonata formării preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil*; va fi elaborat și validat experimental *Programul de formare a preadolescenților prin disciplina opțională „Abilități de viață” în contextul educației tehnologice* care va contribui la pregătirea preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil prin intermediul educației tehnologice.

Metodologia cercetării științifice este susținută de teorii, abordări teoretice, modele și concepte generate în contextul științelor educației, promovate în documente de politici ale educației: principiile fundamentale ale educației (Codul Educației) [5], Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2030”, Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030, Orizonturi 2013–2020–2030 care au contribuit la determinarea fundamentelor teoretice și a reperelor metodologice: sistemul de idei favorabil dezvoltării gândirii critice (L. Meredith, K. S. Steele, 1995) [24, p. 11]; conceptul de creativitate și creativitate tehnică (D. Patrașcu, A. Carnauhov, 2015);

tehnologia creativității tehnice – teoria rezolvării problemelor de inventică (Belous V., Dulgheru, D); tehnologia instruirii problematizate (Dewey J., Mahu I., Mahmutov I., ș.a.); tehnologia cum să ne dezvoltăm creativitatea (Bouillerc B., Carré E.); pedagogia cooperării care implică o dezvoltare comună a activităților adulților și copiilor (Shatsky S.T., Sukhomlinsky V.A., Zankov L.V., Ivanov I.P.); tehnologia activității creative colective (Volkov P., Ivanov I.P.); conceptul de parentalitate, maternitate, paternitate (Ovcerenco N., 2016) [Ibidem 20, p.128]; strategii de optimizare a relației părinți – copii (Bandura A., Calaraș C., ș.a.); metodologia consilierii familiei (Baban A., Șoitu L., Carabet N. etc.); sistemul educației pentru familie (Cuznețov L., 2020) [Ibidem 12].

Sinteza și justificarea metodologiei de cercetare științifică a presupus valorificarea următoarelor metode: *teoretice* – documentarea științifică, analiza și sinteza literaturii de specialitate, metoda deducției pentru interpretarea și explicarea rezultatelor obținute în cercetare; *experimentale* – experimentul pedagogic, chestionarul, conversația, observația științifică, fișa de evaluare, grila de evaluare, analiza cantitativă și calitativă a rezultatelor experimentale, prelucrarea matematică a rezultatelor cercetării.

CONȚINUTUL TEZEI

În **Introducere** este descrisă actualitatea și importanța cercetării formării preadolescenților pentru exercitarea rolului de părinte responsabil, fiind reflectată și analizată situația în domeniu și identificată problema de cercetare. Sunt prezentate scopul și obiectivele cercetării, particularitățile și gradul de formare a preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil; sunt descrise sinteza metodologiei de cercetare, implementarea și aprobarea rezultatelor cercetării, volumul și structura tezei, sumarul compartimentelor tezei.

CAPITOLUL 1. „Fundamente teoretice privind educația tehnologică și educația pentru parentalitate” conține studiul epistemologic al problemei și scoate în evidență esența și conținutul conceptelor de bază: educație tehnologică, cultură tehnologică, educație pentru parentalitate. Educația definește valorile sociale și cerințele psihologice, individuale necesare formării și dezvoltării personalității preadolescenților la nivel moral, intelectual, tehnologic, estetic, psihofizic. Printre dimensiunile generale ale acesteia se află educația tehnologică, a cărei scop este dezvoltarea alfabetizării tehnologice a elevilor prin abilitatea de a utiliza, gestiona, înțelege și evalua tehnologia în mod general; iar sarcina principală este educația pentru muncă [24, p. 242].

Educația tehnologică cuprinde activități pedagogice de educație și instruire care contribuie la formarea preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil prin: însușirea și prelucrarea informațiilor, formarea capacităților și a operațiilor gândirii, formarea abilităților practice, dezvoltarea trăsăturilor speciale de caracter. Element al sferei culturii generale este cultura tehnologică, ce presupune: „depășirea simplei asimilări de cunoștințe”; cunoștințe și deprinderi tehnologice necesare preadolescenților pentru a beneficia de progresul tehnologic și de atitudinile raționale aplicate în viața de zi cu zi [Ibidem 24, p. 87]. A.K. Nevelev a atribuit culturii tehnologice definiția de „combinație

de mijloace, metode, produse și experiențe de activități industriale și tehnice, ghidate în conformitate cu principiile autoconservării și autodezvoltării continue a societății umane”; explică „statutul planetar al culturii tehnologice”; scoate în evidență „nivelul culturii tehnologice moderne determinat nu de nivelul echipamentelor tehnice și de organizarea procesului, ci de rezultatele impactului asupra mediului uman” [17, p. 62].

Preadolescenții pentru a fi formați pentru viață, înseamnă a fi pregătiți să se integreze într-un univers tehnologic în expansiune și să opereze cu educația tehnică, educația pentru muncă, educația profesională la dezvoltarea societății moderne caracterizate prin dezvoltarea copilului care devine adult și viitor părinte.

Prin intermediul educației tehnologice, preadolescenții își formează competențele necesare îndeplinirii datoriei maternă/paternă; dețin cunoștințele, abilitățile, atitudinile, trăsăturile de caracter necesare unui viitor părinte responsabil [Ibidem 1, p. 157].

Pregătirea preadolescenților pentru viața de familie trebuie să fie începută cât mai de timpuriu cu putință, în forme specifice vârstei și a nivelului de înțelegere, într-un cadru organizat și într-o manieră sistematică și vizează realizarea unor achiziții psihocomportamentale necesare adoptării și exercitării statutului de părinte [22].

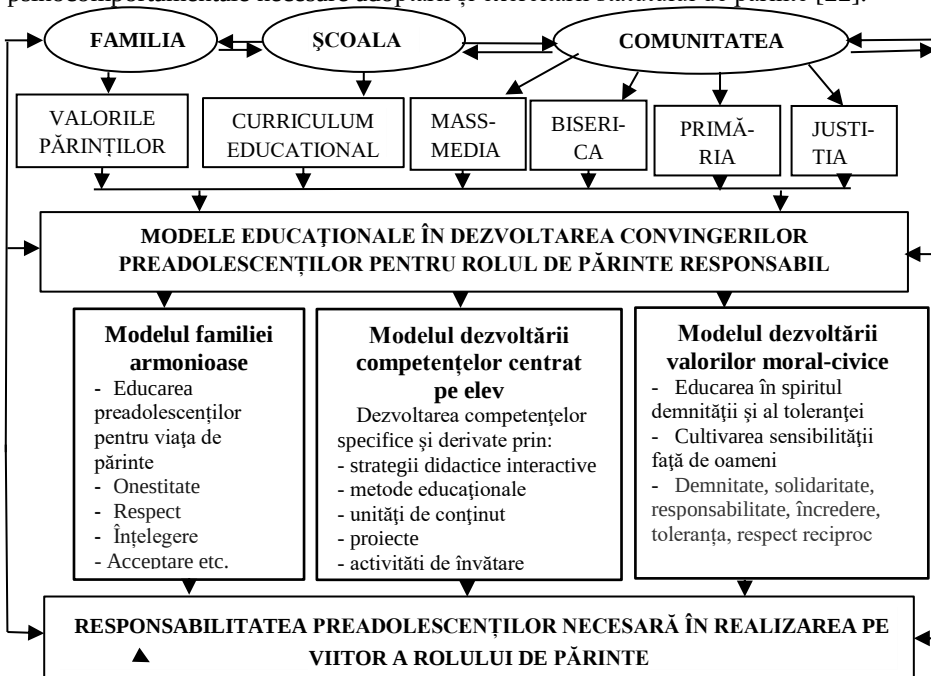

Figura 1. Implicații psihopedagogice ale formelor educației și ale modelelor educaționale în dezvoltarea convingerilor preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil

În urma cercetărilor făcute am elaborat schema *Implicații psihopedagogice ale formelor educației și ale modelelor educaționale în dezvoltarea convingerilor preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil* (Figura 1.) în care sunt reflectate familia și comunitatea cu ponderea cea mai mare a educației nonformale și școala cu rolul de educație formală. Implicarea familiei, a școlii și a comunității în educarea preadolescenților contribuie la dezvoltarea convingerilor acestora pentru rolul de părinte responsabil. Convingerile preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil (rpr) sunt: dezvoltarea competențelor specifice și derivate, educarea în spiritul demnității și a toleranței, cultivarea sensibilității față de oameni, demnitate, solidaritate, responsabilitate, încredere, toleranță, respect reciproc, apărarea binelui, a dreptății. Considerăm importante elementele dimensiunii subiective ale formării preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil, deoarece prin intermediul acestora, tinerii își vor dezvolta personalitatea viitorului părinte.

Valorile sunt cele care condiționează și dinamizează acțiunile preadolescenților, ele rezidă în calitatea noțiunilor studiate, a persoanelor care îi îndrumă contribuind la formarea stimei de sine [3]. Acestea servesc drept referință pentru modul de gândire al viitorilor părinți responsabili, fac parte din convingerile lor, determină comportamentele, permit exprimarea intereselor și a sentimentelor și sunt dobândite pe parcursul dezvoltării individuale a fiecărui preadolescent.

Rolul de părinte responsabil implică și dezvoltarea competențelor pentru asigurarea resurselor de bază a membrilor familiei, conștientizarea părinților cu privire la nevoile copiilor în funcție de vârsta acestora [Ibidem 19].

CAPITOLUL 2. „Condiții pedagogice ale valorificării educației tehnologice în perspectiva formării preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil” include: analiza conținuturilor disciplinei „Educație tehnologică” abordate din trei perspective (teoretică, practică, concret-acțională); caracteristicile curriculumului actual pentru formarea preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil; valorificarea conexiunilor intra- și interdisciplinare ale disciplinei care oferă elevilor perspectiva formării lor în planul autodescoveririi și pregătirii pentru o viață independentă. Competențele specifice acestei discipline contribuie la formarea valorilor dezvoltării durabile promovate de Strategia Națională Moldova 2030 și Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030 reprezentate de: eficacitatea economică, echitatea socială și echilibrul mediului. Menirea educației tehnologice este de a oferi fiecărui elev posibilitatea de a-și realiza potențialul propriu în cunoaștere, comportament, socializare și dezvoltare a experiențelor individuale prin învățarea centrată pe elev-învățare activă care determină stimularea creativității, a imaginației, a gândirii flexibile, a aptitudinilor și a capacităților [Ibidem 9, p. 129].

Prin intermediul studierii conținutului curriculumului disciplinei „Educație tehnologică”, preadolescenții își dezvoltă: gândirea logică și de acțiune, abilitatea de a rezolva cât mai multe probleme din domenii diferite ale tehnicii, cunosc tradițiile și meșteșugurile tradiționale. În urma evaluării curriculumului pe dimensiunea formării preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil se impune: introducerea de sub-

competențe/competențe specifice și conținuturi care să contribuie la formarea preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil; echilibrul între cunoașterea științifică și ponderea activităților practice; numărul de ore pentru desfășurarea activităților practice să fie mai mare decât cele pentru teorie [10]. Examinarea inițială a curriculumului disciplinei „Educație tehnologică” conduce spre afirmația că, deși la nivel național și internațional există schimbări care prevăd modernizarea sistemului educațional pentru a răspunde atât nevoilor individuale ale tinerilor, cât și cerințelor societății, totuși formarea competențelor prin care preadolescenții să devină responsabili atunci când vor fi părinți nu este precizată clar printre celelalte subcompetențe sau competențe derivate[14]. Este necesară propunerea de conținuturi la nivel implicit, chiar dacă cadrele didactice promovează într-o anumită măsură această responsabilitate a preadolescenților prin conduita lor deontologică. Psihologi remarcabili precum, Neacșu I., Mitrofan I., Mitrofan N., Golu M., Chelcea S., Stănciulescu E., Șchiopu U., Crețu T., Bonchis E. consideră că dezvoltarea intelectuală nu este „autodezvoltare”, motiv pentru care instrucția și educația are la bază respectarea normelor morale, de conviețuire socială, sentimente de prețuire, stimă și încredere reciprocă. Ca urmare a studiului bibliografic și a aspectelor investigate am elaborat, am întemeiat științific și descris *Modelul pedagogic de valorificare a potențialului educației tehnologice pe coordonata formării preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil*, centrat pe sporirea nivelului de competențe necesare formării preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil (Figura 2.).

În continuare, propunem o analiză sintetică a componentelor modelului elaborat: *fundamentele teoretice* privind educația tehnologică și educația parentală sunt reprezentate de conceptele susținute de cercetători din Republica Moldova și România (Cristea S., Doleanu I., Grîu N., Goia D., Bulat G., Cuznețov L., Orindaș L., Mitrofan I., Zubenschi E., Carabet N. și alți autori) care au contribuit la pregătirea tinerei generații prin activități de formare care includ acțiuni educative de informare, sensibilizare, învățare, antrenare, formare a atitudinilor și a practicilor parentale. Aceste fundamente stau la baza activităților desfășurate de către *cadrele didactice* și a concepției *curriculumului disciplinar* [11].

Procesul educației tehnologice orientat spre formarea preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil *se axează pe elevi și pe competențele* care determină formarea și dezvoltarea personalității preadolescenților *prin atitudini, cunoștințe și capacități* formate, însușite și dezvoltate prin *adordarea disciplinară și transdisciplinară*.

Abordarea disciplinară implică exploatarea structurii conținutului Curriculumului reconceptualizat și a sugestiilor metodologice care stau la baza activității de proiectare didactică a activităților educaționale desfășurate de cadrele didactice.

Abordarea transdisciplinară contribuie la educarea și dezvoltarea personalității preadolescenților prin cunoștințele comune existente la disciplinele din trunchiul comun

sau de cultură generală „Limba și literatura română”, „Educație socială „Arta comportamentului moral”, „Educația pentru sănătate și viața de calitate”.

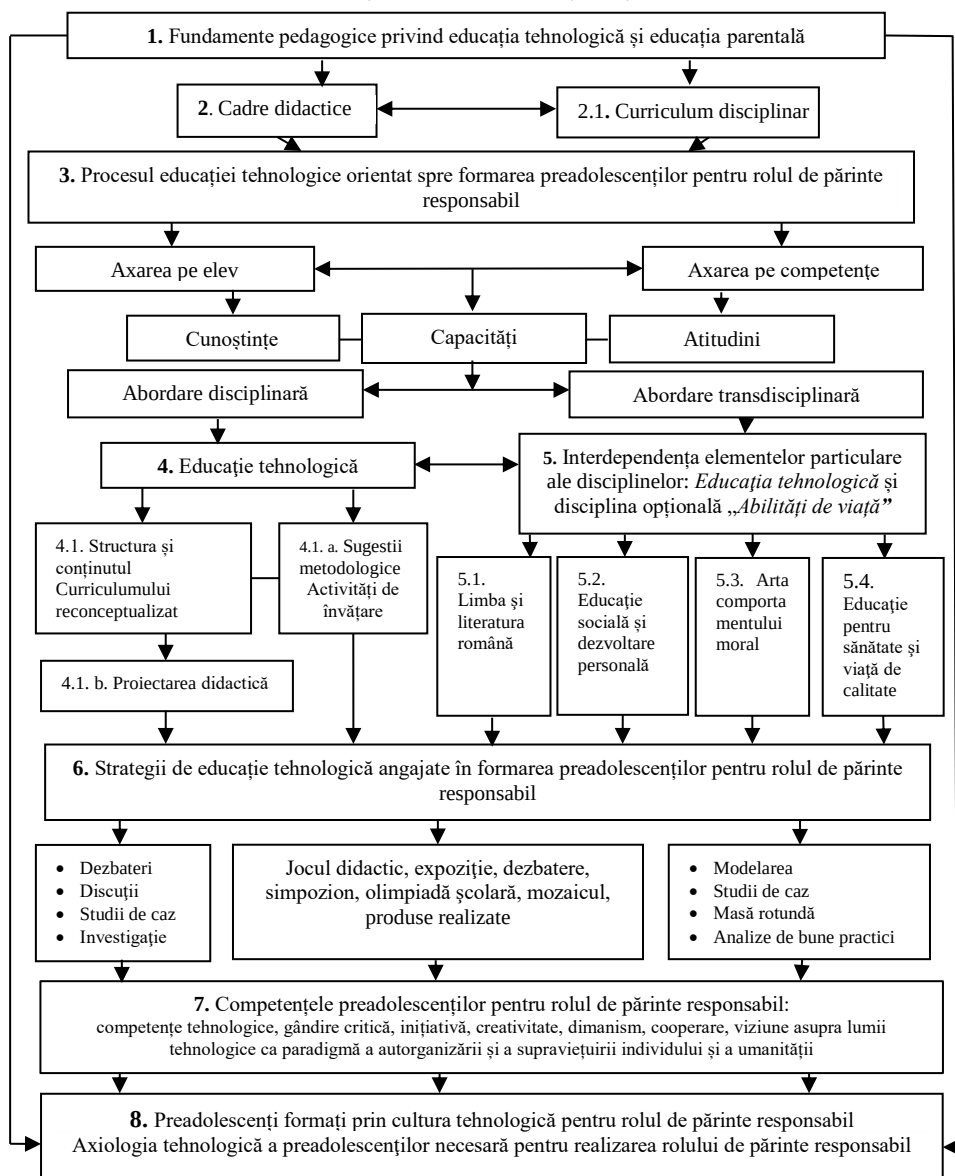

Figura 2. Modelul pedagogic de valorificare a educației tehnologice pe coordonata formării preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil

Există o relație de *interdependență* între disciplina educație tehnologică și opționalul "Abilități de viață" care poate fi identificată în urma activităților desfășurate de preadolescenți printr-o completare sau extindere a cunoștințelor din trunchiul comun cu cele necesare vieții fiecăruia.

Pentru buna desfășurare a activităților educative la educație tehnologică se utilizează strategii centrate pe elev pentru formarea de competențe și crearea situațiilor în care elevii își manifestă responsabilitatea pentru atunci când vor deveni părinți responsabili. Competențele preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil permit crearea de valori alături de procesele tehnologice și aplicațiile lor: creativitatea, gândirea critică, comunicarea, dinamismul, cooperare, viziune asupra lumii tehnologice etc .

Prin parcurgerea tuturor elementelor care alcătuiesc modelul pedagogic, preadolescenții sunt formați prin cultura tehnologică pentru rolul de părinte responsabil. Preadolescenții își formează competența axiologică, prin învățare, în urma aplicării diverselor mecanisme (condiționarea, recompensa, pedeapsa, fenomenele de imitație și de identificare) [4, p. 8]. Această competență axiologică pregătește preadolescenții pentru integrarea reușită în viața socială și aspirația spre valori.

În concluzie, modelul pedagogic de valorificare a educației tehnologice pe coordonata formării preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil include discipline școlare obligatorii și discipline opționale, activități extracurriculare, colaborarea unităților școlare cu familia și comunitatea. Toate cunoștințele însușite, aplicațiile practice săvârșite contribuie la soluționarea problemelor determinante educației preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil [Ibidem 3, p. 171]. În cap. 3 descriem metodologia valorificării Modelului pedagogic al educației tehnologice pe coordonata formării preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil, necesar ca premisă teoretică pentru conceperea și implementarea Programului de formare a preadolescenților prin disciplina opțională „Abilități de viață” în contextul educației tehnologice.

CAPITOLUL 3. „Cadrul experimental al valorificării potențialului educației tehnologice în formarea preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil” prezintă designul cercetării gradului de formare a preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil și rezultatele comparate ale implementării experimentale a Programului de formare a preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil prin disciplina opțională „Abilități de viață” în contextul educației tehnologice. Cercetarea experimentală realizată în perioada 2018–2021 s-a sprijinit pe cunoștințele cu privire la responsabilitatea preadolescenților pentru atunci când vor deveni părinți. Designul cercetării a fost conceput prin elaborarea instrumentarului necesar în scopul determinării nivelului de cunoștințe a elevilor la disciplina „Educație tehnologică” privind responsabilitatea pentru rolul de părinte, de informare a părinților privind particularitățile educației la vârsta preadolescenților și nevoia de a clarifica esența rolului de părinte responsabil, și implicarea profesorilor în sensibilizarea valorilor culturii tehnologice și formarea preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil prin modele de activități didactice orientate în acest sens. Experimentul pedagogic

include etapa de pretestare care s-a desfășurat în anul școlar 2018–2019 și a constatat în aplicarea chestionarului la 102 elevi din clasa a VII a și 33 de părinți. Prin intermediul chestionarelor aplicate am avut ca obiectiv cunoașterea opiniilor subiecților privind rolul și importanța educației tehnologice în formarea preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil și ca scop identificarea problemelor/dificultăților individuale ale acestora din răspunsurile chestionarului aplicat. Rezultatul obținut a fost de corectare, completare și dezvoltare a abilităților practice de care au nevoie preadolescenții pentru când vor deveni părinți. Chestionarea individuală ne-a permis să stabilim cauzele dificultăților care apar cu privire la faptul că educația tehnologică contribuie într-o anumită măsură la formarea preadolescenților pentru rolul de părinte; problemele pe care le percep părinții în educarea copiilor lor, în comunicarea și relaționarea cu ei; așteptările și impactul membrilor familiei asupra formării preadolescenților pentru viața de zi cu zi.

Etapa de constatare a experimentului pedagogic a avut ca scop evaluarea nivelului de cunoștințe al elevilor la disciplina „Educație tehnologică” privind responsabilitatea pentru rolul de părinte. Lotul de subiecți este alcătuit din 57 de elevi, dintre care 26 de elevi formează grupul experimental și 31 de elevi alcătuiesc grupul de control. Această etapă ne-a permis să stabilim gradul de pregătire al preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil, folosind grila de evaluare alcătuită din indicatorii specifici criteriilor propuși pentru a fi măsurați.

Grupul experimental

Grup de control

1. Alimentația sănătoasă a familiei
2. Calitatea vestimentației familiei
3. Valorificarea resurselor naturale în păstrarea tradițiilor populare ale familiei
4. Crearea lucrurilor manuale necesare locuinței
5. Realizarea de produse din materiale naturale pentru diferite ocazii
6. Dezvoltarea gustului pentru frumos prin realizarea de obiecte decorative
7. Executarea de lucrări agricole simple
8. Utilizarea cu încredere și responsabilitate a tehnologiilor digitale pentru învățare, un viitor loc de muncă
9. Executarea fragmentelor de țesături
10. Obiecte necesare în fiecare gospodărie

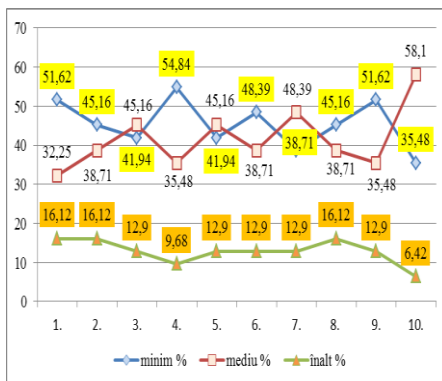
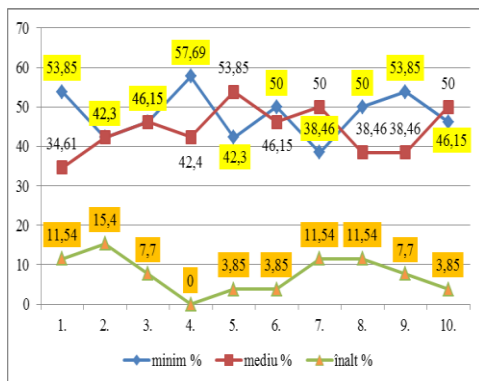

Figura 3. Gradul de pregătire a preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil (etapa de constatare)

Rezultatele înregistrate de preadolescenți (elevi) argumentează nivelul scăzut de pregătire al acestora pentru rolul de părinte responsabil. Gradul înalt de pregătire pentru rolul de părinte responsabil a preadolescenților din grupul experimental este înregistrat la criteriul *calitatea vestimentației familiei* (15,4%, nivelul înalt al GE, comparativ cu 16,12% al GC); *alimentația sănătoasă a familiei și utilizarea cu încredere și responsabilitatea tehnologiilor digitale pentru învățare, un viitor loc de muncă* (11,54%, nivelul înalt al GE, comparativ cu 16,12% al GC) și *executarea de lucrări agricole simple* (11,54%, nivelul înalt al GE, comparativ cu 12,9% al GC); *executarea fragmentelor de țesături* (7,7%, nivelul înalt al GE, comparativ cu 12,9% al GC) etc.

Examinarea atentă a datelor experimentale conduc la concluzia că la etapa de constatare există diferențe minime între rezultatele GE și GC, ceea ce demonstrează că elevii au nevoie să-și dezvolte competențele în anumite proporții în funcție de cunoștințele, capacitățile și abilitățile care vor fi dezvoltate prin intermediul disciplinei „Educație tehnologică”; fapt ce ne-a provocat pentru proiectarea activităților de formare a preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil.

Rezultate comparate privind eficiența Programului de formare a preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil prin disciplina opțională „Abilități de viață”

Modelul pedagogic de valorificare a educației tehnologice pe coordonata formării preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil este premisa teoretică pentru conceperea și implementarea Programului de formare a preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil prin disciplina opțională „Abilități de viață”, conceput pentru formarea responsabilității preadolescenților pentru rolul de părinte. La etapa de formare am demarat procesul vizat pentru orientarea metodologică a preadolescenților, părinților și profesorilor, care are ca reper teoretic Modelul pedagogic de valorificare a educației tehnologice pe coordonata formării preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil. *Obiectivele la etapa de formare și etapa de control a cercetării* au presupus evaluarea comparată a gradului de pregătire a preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil; inițierea în problematica dezvoltării rolului de părinte responsabil prin intermediul disciplinei „Educație tehnologică”; desfășurarea unor discuții tematice cu părinți și profesori privind pregătirea preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil; descrierea etapelor de formare și a nivelului de cunoștințe/capacități/atitudini/convingeri privind educarea responsabilității pentru rolul de părinte a preadolescenților.

Programului de formare a preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil prin disciplina opțională „Abilități de viață” în contextul educației tehnologice include componente ce vor fi descrise în continuare.

Etapă I. „Elaborarea Curriculei disciplinei opționale „Abilități de viață” are ca scop inițierea în problematica dezvoltării preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil prin disciplina „Educație tehnologică”; formarea de personalități autonome și creative prin dezvoltarea abilităților intelectuale și practice prin intermediul unităților de conținut propuse (Figura 3).

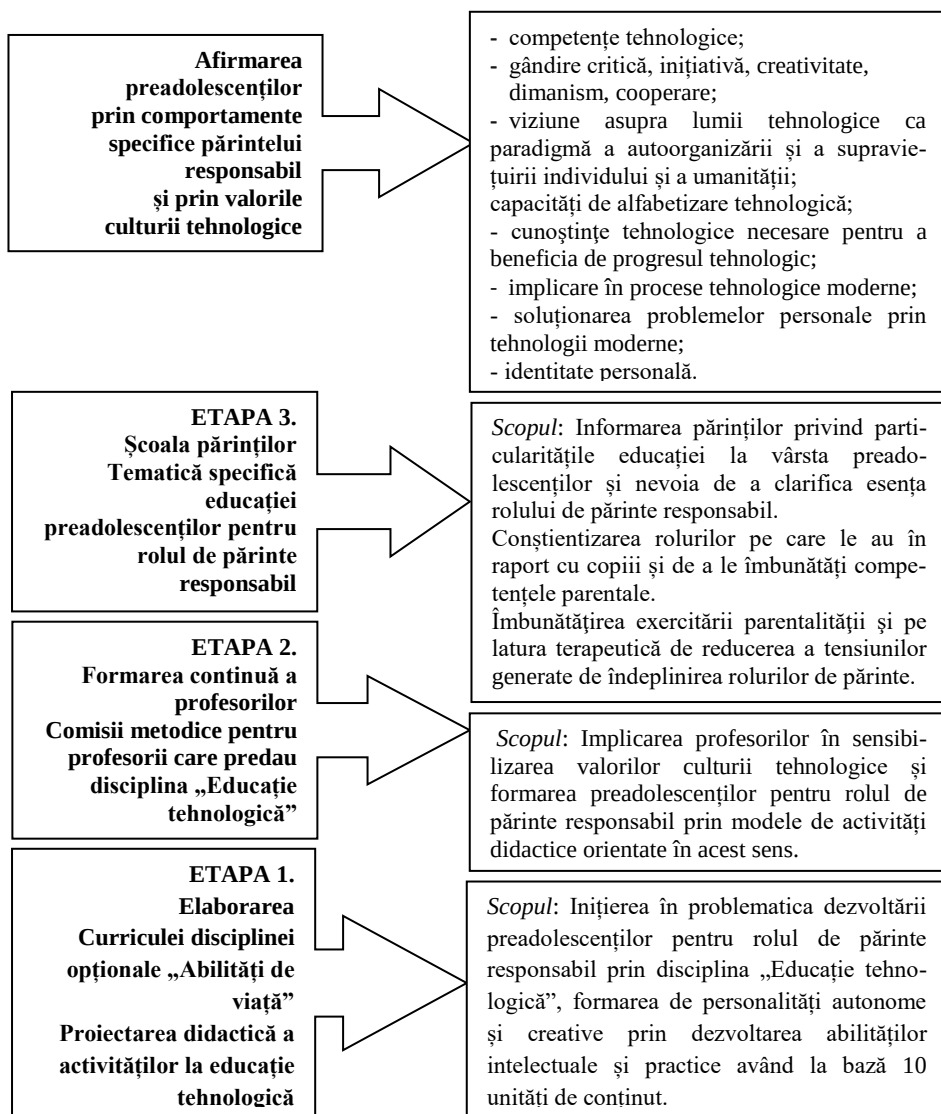

Figura 3. Programul de formare a preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil prin disciplina opțională „Abilități de viață”

Curricula pentru disciplina opțională „Abilități de viață” reprezintă o ofertă a curriculumului la decizia școlii pentru clasa a VII-a, are un pronunțat caracter integrat

include în structura sa 10 conținuturi și s-a desfășurat pe parcursul anului de studiu 2019–2020. Scopul analizei detaliate a unităților de învățare, care alcătuiesc curriculumul opțional „Abilități de viață”, constă în identificarea aspectelor drept sprijin conceptual și metodologic în vederea evidențierii potențialului educației tehnologice în formarea preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil.

Proiectarea didactică a activităților la educație tehnologică a constat în identificarea de la fiecare unitate de învățare a criteriului care pune în evidență competența dezvoltată preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil. La sfârșitul fiecărei activități didactice, elevii participă la discuții pe baza unei aplicații primite. În conformitate cu răspunsurile elaborate de către elevi, aceștia conștientizează că disciplina „Educație tehnologică” contribuie la formarea lor pentru viața de adult, respectiv de părinte responsabil.

După parcurgerea fiecărei unități de învățare, elevii sunt evaluați conform fișelor de evaluare elaborate, în vederea determinării nivelului de competențe în funcție de criteriul stabilit, de clarificare a atitudinilor și a practicilor parentale de educație necesare pentru când vor deveni părinți responsabili. Programul de formare a preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil prin disciplina opțională „Abilități de viață” a fost aplicat în anul 2019-2020 pe un eșantion de 61 subiecți: 26 preadolescenți-elevi, 25 părinți și 10 cadre didactice care alcătuiesc comisia metodică a profesorilor care predau disciplina „Educație tehnologică”.

Etapa II. „Formarea continuă a profesorilor care predau disciplina „Educație tehnologică” include două seminare tematice, proiectate și realizate cu profesorii care formează comisia metodică la disciplina „Educație tehnologică”, având ca scop conștientizarea cadrelor didactice cu privire la importanța educației tehnologice în formarea preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil. Aceste întâlniri au asigurat formabililor cunoașterea problematicei formării preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil și importanța implicării profesorilor în formarea preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil prin consolidarea competențelor pe care trebuie să le dețină aceștia când vor deveni părinți. Prin desfășurarea seminarelor tematice s-a evidențiat comportamentul preadolescenților prin valorificarea situațiilor de învățare orientate pe formarea acestora pentru rolul de părinte responsabil vizate în tabelul 1.

Tabelul 1. Valorile remarcate de profesor la preadolescenți în urma dezbaterilor din timpul seminarelor tematice

Seminare tematice	Valori remarcate la preadolescenți
Necesitatea studierii educației tehnologice în context contemporan	• Îmbunătățirea activității școlare a preadolescenților • Implicarea preadolescenților în activități/proiecte desfășurate în grup • Manevrarea cu atenție a uneltelor de lucru de către preadolescenți • Manifestarea atenției și a respectului față de explicațiile

Atitudinea părinților față de experiențele copiilor	și demonstrațiile redade preadolescenților • Creșterea nivelului de cunoaștere de către preadolescenți • Manifestarea interesului pentru realizarea lucrărilor practice și disponibilitatea de a continua activitatea preadolescenților și în familie • Aprecierea și conștientizarea că tot ceea ce însușește/învață/execută în acești ani de școală va sta la baza formării preadolescenților ca viitor părinte
---	---

Etapa III. „Școala părinților” include activități de informare a părinților cu privire la particularitățile educației la vârsta preadolescenților; nevoia de clarificare a rolului de părinte responsabil; conștientizarea rolurilor părinților în raport cu copiii; îmbunătățirea competențelor parentale; îmbunătățirea exercitării parentalității și pe latura terapeutică, de reducere a tensiunilor generate de îndeplinirea rolurilor de părinte.

Școala părinților s-a realizat prin proiectului educațional extrașcolar „Vreau să știu” la care au participat 25 de părinți doritori. În cadrul proiectului educațional au avut loc patru ședințe de discuții libere cu părinții clasei în care s-au dezbătut teme legate atât de activitatea școlară a preadolescenților, cât și despre implicarea lor în activități gospodărești. Activitățile desfășurate au contribuit la conștientizarea esenței rolului studierii educației tehnologice pentru a deveni un părinte responsabil, a conștientizării formării abilităților practice și precizării competențelor necesare acestui rol important sociofamilial. De asemenea, părinții au conștientizat importanța acestei „noi educații” necesare preadolescenților care vor deveni adulți responsabili. Ședințele/întâlnirile cu părinții rămân a fi principala modalitate de comunicare dintre profesor și părinți stimulându-i să conștientizeze responsabilitățile ce le revin ca educatori în propria familie. La sfârșitul programului de formare s-au constatat următoarele:

- sensibilizarea elevilor cu privire la impactul culturii tehnologice în familie și societate;
- sporirea receptivității părinților, copiilor în vederea educației pentru viața de mâine și prin respectarea valorilor familiei;
- necesitatea formării permanente a conștiinței educative și a competențelor necesare viitorului părinte;
- organizarea eficientă și sistematică a educației preadolescenților pentru a optimiza relațiile dintre aceștia;
- optimizarea comunicării și cooperării între elevi și grupe de elevi;
- motivația pentru valorificarea potențialului fiziologic și psihologic a membrilor din familia fiecărui copil, având în vedere sporirea calității vieții acestora;
- motivația preadolescenților pentru a valorifica patrimoniul cultural al familiilor lor.

Prin intermediul programului de formare am avut posibilitatea să transmitem un ansamblu de cunoștințe cu privire la educația tehnologică; să valorificăm necesitatea formării preadolescenților pentru viața de viitor adult, să modificăm atitudinea și conduita membrilor familiei în relația cu studiul disciplinelor școlare. Pe parcursul derulării activităților educative am putut observa și stabili aspectele care necesită

corecție în relația familie–școală, uneori lipsa materialelor de lucru constituia o neglijență din partea părinților.

Eficiența Programului de formare a preadolescenților prin disciplina opțională „Abilitați de viață” rezultă din comparația datelor dintre constatare și validare ale grupului experimental de elevi, care arată creșterea valorilor gradului de pregătire al elevilor pentru rolul de părinte responsabil pentru nivelul înalt (*calitatea vestimentației familiei* – de la 15,4% la 46,15%; *executarea de lucrări agricole simple* – 11,54% la 46,15%; *alimentația sănătoasă a familiei* – de la 11,54% la 42,3%; *utilizarea cu încredere și responsabilitate a tehnologiilor digitale pentru învățare, un viitor loc de muncă* – de la 11,54% la 38,46%) și pentru nivel mediu (*alimentația sănătoasă a familiei* – de la 34,61% la 38,46%), dar și diminuarea semnificativă a datelor pentru nivelul scăzut (*executarea de lucrări agricole simple* – de la 57,69% la 19,23%).

Plecând de la specificul și complexitatea problemei de cercetare am considerat oportun și logic să analizăm valorificarea potențialului educației tehnologice în formarea preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil în baza comparării rezultatelor obținute la etapa de constatare și cea de validare. În continuare, sunt prezentate comparativ rezultatele experimentale obținute la etapa de control cu rezultatele obținute la etapa de constatare a experimentului. Aplicarea repetată a grilei de evaluare a scos în evidență rezultate cu o creștere semnificativ sporită a nivelului potențialului educației tehnologice în formarea preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil (Figura 4).

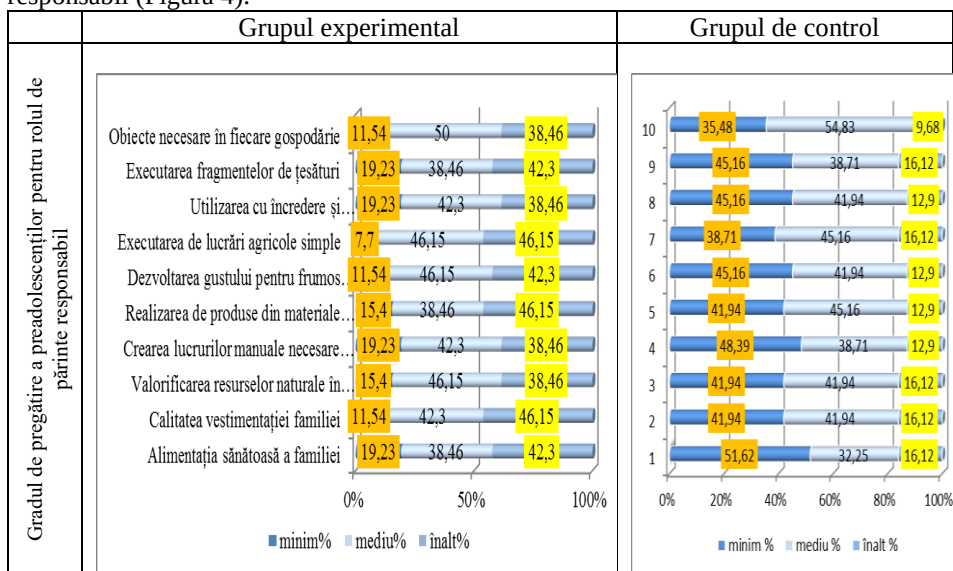

Figura 4. Gradul de pregătire a preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil (etapa de validare)

Analiza comparată a datelor experimentale ale GE și ale GC de preadolescenți, obținute la etapa de validare a programului de formare demonstrează creșterea valorilor pentru gradul de pregătire pentru rolul de părinte responsabil.

Creștere semnificativă au înregistrat valorile corespunzătoare criteriilor: *executarea de lucrări agricole simple și calitatea vestimentației familiei* (46,15 %, nivelul înalt al GE, comparativ cu 16,12% al GC); *realizarea de produse din materiale naturale pentru diferite ocazii* (46,15 %, nivelul înalt al GE, comparativ cu 12,9% al GC); *executarea fragmentelor de țesături și alimentația sănătoasă a familiei* (42,3 %, nivelul înalt al GE, comparativ cu 16,12% al GC); *dezvoltarea gustului pentru frumos prin realizarea de obiecte decorative* (42,3 %, nivelul înalt al GE, comparativ cu 12,9% al GC); *valorificarea resurselor naturale în păstrarea tradițiilor populare ale familiei decorative* (38,46 %, nivelul înalt al GE, comparativ cu 16,12% al GC); *utilizarea cu încredere decorative și responsabilitate a tehnologiilor digitale pentru învățare, un viitor loc de muncă și crearea lucrurilor manuale necesare locuinței* (38,46 %, nivelul înalt al GE, comparativ cu 12,9% al GC); *obiecte necesare în fiecare gospodărie* (38,46 %, nivelul înalt al GE, comparativ cu 9,68% al GC).

Programul de formare a preadolescenților prin disciplina opțională „Abilități de viață” a asigurat dinamica pozitivă a valorilor pentru gradul de pregătire a preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil. Gradul de pregătire al preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil a fost evaluat prin valorile culturii tehnologice și anume:

- competențe tehnologice (demonstrează implicarea elevilor în timpul activităților, a atitudinii și a atenției acordate lucrărilor practice efectuate);
- gândire critică, inițiativă, creativitate, dinamism, cooperare (reușesc ca preadolescenții să analizeze și să ierarhizeze informațiile primite, să le aplice în practică și devin responsabili pentru rezultatele activităților desfășurate);
- viziune asupra lumii tehnologice ca paradigmă a autoorganizării și a supraviețuirii individului și a umanității (demonstrează capacitatea formată de a reflecta asupra mediului înconjurător, de a formula și rezolva unele probleme pe baza cunoștințelor însușite);
- capacități de alfabetizare tehnologică și cunoștințe tehnologice (demonstrează aptitudinile, cunoștințele și înțelegerea necesare pentru a utiliza noțiunile tehnologice și abilitățile practice formate);

Succint, putem constata următoarele:

- Implementarea modelului pedagogic care cuprinde fundamentele teoretice și aplicative ce vizează potențialul educației tehnologice în formarea preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil a determinat creșterea nivelului de competență formată prin intermediul criteriilor de evaluare și de pregătire a preadolescenților pentru viață de adult.
- Rezultatele obținute la etapa de control permit validarea eficienței și funcționalității instrumentelor pedagogice utilizate și anume modelul și designul cercetării conceput în conformitate cu scopul, ipoteza și obiectivele cercetării.

Ca urmare, implementarea *Modelul pedagogic de valorificare a educației tehnologice pe coordonata formării preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil*, care cuprinde fundamentele teoretico-aplicative, a contribuit la modificarea evolutivă a nivelului de competențe dezvoltate la preadolescenți pentru atunci când vor deveni părinți și a asigurat sporirea capabilităților și a calității activităților ce vor fi desfășurate în cadrul orelor de educație tehnologică și sporirea eficienței personale în calitate de viitor părinte.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

1. Studiul teoretic al formării responsabilității preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil prin intermediul studierii disciplinei „Educație tehnologică” a determinat examinarea fundamentelor teoretice și metodologice ale culturii tehnologice în învățământul gimnazial. Educația tehnologică este disciplina care reprezintă „poarta deschisă spre societatea de mâine” și are scopul de a forma preadolescenților capacități intelectuale, disponibilități afective și abilități practice prin asimilarea de cunoștințe tehnologice, ce au ca finalitate facilitarea comportamentului autonom de adaptare la specificul tehnologic al vieții cotidiene – comportament necesar vieții de adult respectiv de părinte responsabil [18].

2. Analiza teoretică a studiilor despre particularitățile preadolescenților ne-a permis să stabilim că aceștia manifestă interes față de propria persoană; perseverență în rezolvarea problemelor; sunt obiectivi față de etapele de studiu și de propria formare. După părerea cercetătorilor, problemele din viața părinților, atmosfera din familie, metodele de educare au o mare influență asupra stării psihologice, a dezvoltării sistemului nervos, a educației preadolescenților în general. În condițiile actuale ale dezvoltării sistemului de învățământ, așa cum este stipulat în Codul educației, învățarea se desfășoară pe tot parcursul vieții în scopul „formării sau dezvoltării competențelor din perspectivă personală, civică, socială și profesională” și reprezintă rezultatul unor „activități zilnice legate de activitățile desfășurate în mediul școlar și mediul familial” [5] (Cap.1, 1.1).

3. Din perspectiva problematicei generate de potențialul educației tehnologice în formarea preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil, prin documentare teoretică, *investigația a condus la determinarea fundamentelor pedagogice privind cultura tehnologică a preadolescenților*, descrise prin abordări științifice (psihologică, sociologică și pedagogică), *au fost interpretate științific educația tehnologică și educația pentru parentalitate și au fost evidențiate competențele necesare satisfacerii nevoilor fundamentale ale vieții de părinte responsabil* (Cap. 1, 1.1, 1.2 și 1.3).

4. Descrierea și analizarea conținutului curriculumul la disciplina „Educație tehnologică” a generat nevoia precizării exacte a cunoștințelor teoretice, a aplicațiilor practice pentru a integra factorii determinanți ai dezvoltării personalității preadolescenților având în vedere particularitățile de vârstă; *au fost identificate aspecte ale formării personalității preadolescenților necesare pentru atunci când vor deveni părinți*

responsabili. S-a constatat experimental că preadolescenții atribuie o atenție deosebită competențelor formate, fapt ce accentuează necesitatea studierii educației tehnologice pentru formarea responsabilității parentale la preadolescenți (Cap. 2, 2.1, 2.2).

5. Reconsiderarea științifică a obiectivelor educației tehnologice, studiul analitic și sintetic al conținutului curriculumului, al teoriilor privind educația pentru parentalitate, al principiilor educației tehnologice, afirmate la nivel de UNESCO, al studiilor diferiților cercetători din domeniu *a contribuit la elaborarea, întemeierea științifică și valorificarea Modelul pedagogic de valorificare a educației tehnologice pe coordonata formării preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil*, structurat în vectorii (psihofiziologic, motivațional și social), *din care au fost elaborați și descriși științific indicatorii și criteriile de evaluare a gradului de pregătire a preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil*. Prezentăm în continuare criteriile de evaluare: alimentația sănătoasă a familiei; calitatea vestimentației familiei; valorificarea resurselor naturale în păstrarea tradițiilor populare ale familiei; crearea lucrurilor manuale necesare locuinței; realizarea de produse din materiale naturale pentru diferite ocazii; dezvoltarea gustului pentru frumos prin realizarea de obiecte decorative; executarea de lucrări agricole simple; utilizarea cu încredere și responsabilitate a tehnologiilor digitale pentru învățare, un viitor loc de muncă; executarea fragmentelor de țesături; obiecte necesare în fiecare gospodărie. Pentru fiecare criteriu de evaluare s-au identificat indicatorii care reflectă competențele preadolescenților pentru a deveni părinte responsabil. Comportamentele sunt împărțite în trei domenii: *cognitiv* (gândirea, memoria și celelalte capacități intelectuale), *afectiv* (sentimente, interese, atitudini, valori: voința de a recepta, atenție dirijată sau preferențială, voința și satisfacția de a răspunde), *psihomotor* (abilități manuale, complexe și deprinderi tehnice) (Cap. 2, 2.3).

6. Experimentul pedagogic proiectat și realizat asupra unui eșantion stratificat constituit din preadolescenți–elevi, profesori și părinți *a generat concluzii științifice privind problematica responsabilității pentru parentalitate a preadolescenților în contextul valorificării studierii educației tehnologice și a scos în evidență importanța educației preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil*. Pentru necesitățile cercetării, *a fost elaborată și aplicată metodologia cercetării* care a permis evaluarea gradul de pregătire al preadolescenților pentru rolul de viitor părinte (Cap. 3, 3.1).

7. Pentru etapa de formare a experimentului pedagogic *a fost elaborat și validat experimental Programul de formare a preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil prin disciplina opțională „Abilități de viață” în contextul educației tehnologice*, fondat teoretic prin Modelul pedagogic de valorificare a educației tehnologice pe coordonata formării preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil. Evaluarea comparată a datelor experimentale la etapa de validare a permis concluzia despre eficiența cunoștințelor și a activităților practice desfășurate la educație tehnologică și a acțiunilor de informare a profesorilor și părinților despre potențialul educației tehnologice în formarea preadolescenților pentru rolul de părinte. Părinții au conștientizat necesitatea studierii educației tehnologice pentru responsabilizarea copiilor, cunoașterea particularităților educației la vârsta preadolescenților, clarificarea

cu privire la esența rolului de părinte responsabil; conștientizarea rolurilor pe care le au în raport cu copiii și implicarea în îmbunătățirea competențele parentale; reducerea tensiunilor generate de îndeplinirea rolurilor de părinte.

Prin evaluarea formativă se constată: sensibilizarea elevilor cu privire la impactul culturii tehnologice în familie și societate; sporirea receptivității părinților, copiilor în vederea educației pentru viața de mâine și prin respectarea valorilor familiei; necesitatea formării permanente a conștiinței educative și a competențelor necesare viitorului părinte. *Problema științifică soluționată în cercetare* constă în clarificarea structurii și a conținutului științific al fundamentelor pedagogice ale formării preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil în cadrul *Modelul pedagogic de valorificare a educației tehnologice pe coordonata formării preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil* și validarea experimentală a *Programului de formare a preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil prin disciplina opțională „Abilități de viață” în contextul educației tehnologice* care a asigurat dinamica valorilor culturii tehnologice, fapt ce constituie dovada eficienței programului vizat (Cap. 3, 3.2, 3.3).

RECOMANDĂRI:

Creatorilor de curriculum disciplinar: proiectarea la nivel teleologic și tehnologic a cadrului metodologic necesar pentru pregătirea preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil reflectat în module și conținuturi.

Profesorilor: proiectarea activităților educative pentru formarea și consolidarea competențelor tehnologice necesare pregătirii preadolescenților pentru viața de adult/părinte responsabil.

Preadolescenților: autoeducație pentru cunoașterea și valorizarea cunoștințelor asimilate prin studierea educației tehnologice și din familie în contextul comunității preadolescenților.

Părinților: revizuirea și evaluarea educației promovată în familie și societate, implicarea copiilor în activitățile familiei, transmiterea valorilor tradiționale și culturale din familie.

BIBLIOGRAFIE

1. BĂTRÂNU, E. *Educația în familie*. București: Politică, 1980.157 p.
2. BODRUG – LUNGU, V., TRIBOI, I. *Rolul părinților în procesul socializării de gen a copiilor*. În: „Familia – factor existențial de promovare a valorilor etern-umane” (ed. a II-a), Materialele Conferinței Științifice Internaționale 15–16 mai 2017. Chișinău, 2017. pp. 39–48. ISBN 978-9975-46-325-6.
3. CALLO, T. *Configurații ale educației totale*. Chișinău: CEP USM, 2007. 116 p.
4. CARABET, N. *Educația în familie*. Chișinău: CET Ion Creangă, 2009. 38 p. ISBN 978-9975-46 047-7.
5. *CODUL EDUCAȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA* Publicat: 24-10-2014 în Monitorul Oficial Nr. 319-324 art.126
6. COJOCARU – BOROZAN M., ȚURCAN-BALȚAT L., ARBUZ I. *Cultura de gen în educație*. Chișinău: Tipografia UPS „I. Creangă”, 2014. 179 p. ISBN 978-9975-46-217-4.
7. COJOCARU – BOROZAN M. *Teoria și metodologia dezvoltării culturii emoționale a cadrelor didactice*: tz.de doct. hab. Chișinău: UPS „Ion Creangă”, 2011. 385 p.
8. CONSTANTIN, R. *Argumente în favoarea disciplinei educație tehnologică*. În: Revista de Educație Tehnologică. Iași: Performantica, 2006, nr.1, vol.6, pp. 1–4. ISBN 973-730-221-4.
9. CRISTEA, S. *Școala părinților*. Chișinău: Didactica Pro. Nr.5–6, 2009. pp. 99–104. ISSN 1810-6455.
10. CURRICULUM NAȚIONAL Aria curriculară Tehnologii. Disciplina educație tehnologică clasele 5-9. *Ghidul de implementare a curriculumului disciplinar*, Chișinău: Lyceum, 2018. 6 p. ISBN 978-9975-3285-0-0.
11. CURRICULUM DISCIPLINAR. *Ghidul de implementare a curriculumului disciplinar*, Chișinău, 2018. Ordinul Ministrului Educației și Cercetării, nr.1124 din 20 iunie 2018 [online] Disponibil: https://mecc.gov.md/sites/default/files/eps_gimnaziu_2018-08-14_curriculum_ghid.pdf
12. CUZNEȚOV, L. *Cultura educației familiale sau Mica enciclopedie de formare a competențelor parentale*. Chișinău: CEP USM, 2020. 203 p. ISBN 978-9975-152-21-1.
13. *Educația Tehnologică în învățământul general din Republica Moldova: trecut, prezent, viitor*, Univers Pedagogic Numărul 3, 2011. pp. 93–97. ISSN 1811-5470
14. *Educația tehnologică – dimensiune integrată a unui învățământ aplicativ* <http://www.sinuc.utilajutcb.ro/IV.13.pdf>;
15. IONESCU, M., NEGREANU, E. *Educația în familie. Repere și tehnici actuale*. București: Cartea Universitară, 2005. pp. 61–62. ISBN 973-731-297-X.
16. KUDREAVȚEV, T.V. *Psihologia gândirii tehnice*. București: Didactică și Pedagogică, 1981. 263 p.

17. MARCU, V. *Educația tehnologică în societatea cunoașterii*. Oradea: Universității din Oradea, 2006. 56 p. ISBN 978-973-46-195-5.
18. MIRCESCU, M. *O componentă de bază în învățământul modern. Educație tehnologică*. În Revista de pedagogie, nr. 3, 1993. 92 p. [online] Disponibil: http://www.1educat.ro/resurse/ise/educatia_tehnologica.html
19. MICLEUȘANU, Z. *Potențialul formativ al consilierii familiei în instituția de învățământ*. Teza de doctor în științele pedagogice. Chișinău, 2016. 208 p.
20. OVCIERENCO, N. *Educația tinerilor pentru parentalitate în contextul noilor probleme sociodemografice*, Conferința „Tradiție și Inovare în Cercetarea Științifică” Bălți, Moldova, 8 octombrie 2021, Tiparul: Centrul editorial universitar, Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți, 2022. 55 p. ISBN 978-9975-50-272-6.
21. SADOVEL, L. *Competența de comunicare didactică*. Chișinău: UPSC, 2008. 171 p. ISBN 978-9975-136-53.
22. SARANCIUC–GORDEA, L. *Consiliere educațională. Suport de curs*. Chișinău, 2013. pp. 320–326. ISBN 978-9975-83-176-5.
23. SORICI O. *Fundamentele pedagogice ale formării competențelor parentale în contextul educației axiologice*. Teza de doctor în pedagogie. Chișinău, 2013. 192p
24. VITCOVSCHI, A., EȘANU, A., PRISĂCARU, L. et al. *Curriculum Național, Aria curriculară Tehnologii, Disciplina educație tehnologică, clasele V-IX-a*. pp. 9–45. ISBN 978-9975-3258-9-9.

Sites:

25. <https://cancelaria.gov.md/ro/apc/agenda-de-dezvoltare-durabila-2030>
26. <http://dezvoltaredurabila.gov.ro/web/wp-content/uploads/2017/12/manual-UNESCO.pdf>

LISTA PUBLICAȚIILOR AUTOAREI LA TEMA TEZEI

1. **ROTARU, I. C.** Formarea preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil prin explorarea potențialului educației tehnologice. În: Revista de Teorie și Practică Educațională Didactica Pro nr.1 (137), februarie 2023, pp.43–47. ISSN 1810-6455.
2. **ROTARU, I. C.** *The particularities of training preadolescents for the role of responsible parent*. În: Euromentor journal studies about education, volume XIII, No.4/December 2022, București: Prouniversitaria, pp. 128–138. ISSN 2068-780X
3. **ROTARU, I. C.** *Implicații psihopedagogice ale formelor și modelelor educației în dezvoltarea convingerilor preadolescenților ce vizează rolul de părinte responsabil*. In: Univers Pedagogic. 2022, nr. 4(76), pp. 80–85. ISSN 1811-5470.
4. **ROTARU, I. C., OVCIERENCO, N.** *Valoarea formativă a curriculumului educației tehnologice privind formarea preadolescentului pentru rolul de părinte*

- responsabil*. In: Acta et commentationes (Științe ale Educației). 2020, nr. 1(19), pp. 108–118. ISSN 1857-0623.
5. **ROTARU, I. C.** *Cadrul conceptual al educației tehnologice cu impact asupra formării elevilor pentru rolul de părinte responsabil*. In: Acta et commentationes (Științe ale Educației). 2019, nr. 1(15), pp. 149–159. ISSN 1857-0623.
 6. **ROTARU, I. C.** *Formarea adolescenților în cadrul orelor de educație tehnologică*. În: Culegerea de lucrări științifice (Materiale Conferința internațională „Educația din perspectiva valorilor, ediția a X a), Alba Iulia, 2018, pp. 142–144. ISBN 978-973-757-730-6.
 7. **ROTARU, I. C.** *Contribuția educației tehnologice la integrarea socială și educativă a tinerilor*. In: Culegerea de lucrări științifice (Materiale Conferința „Creativitatea și dezvoltarea personală: dimensiuni psihologice și filozofice”, Manifestare științifică internațională), Iași, 22-23 octombrie 2020, Ediția a-XI-a, Vol. I, 1 octombrie 2020 Iași, România: Editura Performantica, 2020, pp. 124–130. ISBN 978-606-685-717-8.
 8. OVCERENCO, N., **ROTARU, I. C.** *Explorarea potențialului educației tehnologice în formarea preadolescentului pentru rolul de părinte responsabil*. In: Materialele Conferinței Republicane a Cadrelor Didactice Psihopedagogie și incluziune școlară. Vol. 5, 26-27 februarie 2022, Chișinău. Republica Moldova: Tipografia Universității de Stat din Tiraspol, 2022, pp. 225–231. ISBN 978-9975-76-382-0.
 9. **ROTARU, I. C.** *Design-ul cercetării potențialului educației tehnologice în formarea preadolescentului pentru rolul de părinte responsabil*. In: Tradiție și inovare în cercetarea științifică. Ediția 10, Vol. II, 8 octombrie 2021, Bălți: Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți, 2021, pp. 14–19. ISBN 978-9975-50-270-2.
 10. **ROTARU, I. C.**, OVCERENCO, N. *Contribuția educației tehnologice la formarea tânărului pentru viața de adult*. In: Probleme ale științelor socio-umanistice și modernizării învățământului. Seria 22, Vol.2, 8-9 octombrie 2020, Chișinău: Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă, 2020, pp. 292–301. ISBN 978-9975-46-449-9; 978-9975-46-451-2.
 11. **ROTARU, I. C.** *Tendințe actuale de abordare a formării preadolescentului pentru rolul de părinte responsabil*. In: Probleme actuale ale științelor umanistice. Analele științifice ale doctoranzilor și competitorilor. Vol.18, Partea 2, 1 ianuarie 2019, Chișinău: Tipogr. UPS „Ion Creangă”, 2019, pp. 25–37. ISBN 978-9975-46-235-8.
 12. **ROTARU, I. C.** *Formarea preadolescentului pentru rolul de părinte responsabil*. In: Tradiție și inovație în educație Învățământul general: tradiție și inovație . Vol. I, 18-19 octombrie 2019, Chișinău: Universitatea de Stat din Tiraspol, 2019, pp. 257–264. ISBN 978-9975-76-289-2.
 13. **ROTARU, I. C.**, OVCERENCO, N. *Importanța educației preadolescenților*

- pentru rolul de părinte responsabil*. In: Materialele Conferinței Republicane a Cadrelor Didactice Psihopedagogie și Management Educațional. Vol. 5, 1-2 martie 2019, Chișinău, Republica Moldova: Universitatea de Stat din Tiraspol, 2019, pp. 82–90. ISBN 978-9975-76-267-0.
14. **ROTARU, I. C.** *Stadii de dezvoltare a copilului în perioada preadolescenței*. In: Probleme actuale ale științelor umanistice. Anale științifice ale doctoranzilor și postdoctoranzilor. Vol. 17, Partea 1, 1 octombrie 2018, Chișinău: Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, 2018, pp. 326–335. ISBN 978-9975-46-393-5.
 15. **ROTARU, I. C.** *Recomandări pedagogice despre preadolescenți*. În: Culegere de lucrări științifice Simpozion Național cu tema „Imaginație și creativitate în demersul instructiv-educativ”, Colegiul Tehnic „Ion Holban” Iași, 2018
 16. **ROTARU, I. C.** *Rolul educației tehnologice în progresul adolescenților*. În: Culegere de lucrări științifice (Materiale Simpozion Național de Comunicări Științifice „Dacia” cu tema „Tranziția de la școală la viața activă”, Liceul Tehnologic „Dacia” București, 2018, pp. 103–105. ISSN 2601-4807.
 17. **ROTARU, I. C.** *Educația tehnologică și adultul de mâine*. In: Materialele Conferinței științifico-practice internaționale: Managementul educațional: realizări și perspective de dezvoltare. Ediția 3-a, 8 mai 2020, Bălți. Bălți: Tipografia din Bălți, 2020, pp. 670-679. ISBN 978-9975-3422-5-4.
 18. OVCHERENCO, N., **ROTARU, I. C.** *Designing the research of the potential of technological education in the formation of the preadolescent for the role of responsible parent*, Belarus, 2020
 19. **ROTARU, I. C.** *Formarea preadolescentului pentru rolul de părinte responsabil*. In: Culegere de lucrări științifice: „Tradiție și inovație în educație Învățământul general: tradiție și inovație”. Vol. I, 18-19 octombrie 2019, în cadrul Simpozionului „Tradiție și inovație în educație” Chișinău: Universitatea de Stat din Tiraspol, 2019, pp. 257–264. ISBN 978-9975-76-289-2.
 20. POPESCU, E.R., GALEȘ, C., **ROTARU, I. C.** *Educație tehnologică și aplicații practice, manual pentru clasa a V a*, București: Corint, 2017. ISBN 978-606-94044-5-4.
 21. **ROTARU, I. C.**, VLĂDUȚ, D., LIPOVANU, E.M. *Educație tehnologică și aplicații practice, manual pentru clasa a VIII a*, București: Corint, 2020. ISBN 978-606-94997-1-9.
 22. **ROTARU, I. C.**, VLĂDUȚ, D., BĂSU, M. *Educație tehnologică și aplicații practice, manual pentru clasa a V a*, București: Corint, 2022. ISBN 978-630-6526-06.

ADNOTARE

Rotaru Ioana Corina

Potențialul educației tehnologice în formarea preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil, teză de doctor în științe ale educației, Chișinău, 2023

Structura tezei conține: introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 280 de surse, adnotare (română, engleză), concepte-cheie în limbile română, engleză, lista abrevierilor, 150 pagini de text de bază, 45 de tabele, 10 figuri, 11 anexe.

Publicații la tema tezei: 22 lucrări științifice.

Cuvinte-cheie: educație tehnologică, preadolescenți, educație pentru parentalitate, familie, cultura tehnologică, responsabilitatea preadolescenților pentru parentalitate.

Scopul cercetării constă în conceptualizarea, fundamentarea teoretică și validarea Modelului pedagogic de valorificare a educației tehnologice pe coordonata formării preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil.

Obiectivele cercetării vizează: determinarea și interpretarea științifică a fundamentelor teoretice privind educația tehnologică și educația pentru parentalitate; analiza curriculumului la educația tehnologică pe dimensiunea formării preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil; stabilirea particularităților și a gradului de formare a preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil; conceptualizarea Modelului pedagogic de valorificare a educației tehnologice pe coordonata formării preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil; elaborarea și validarea experimentală a *Programului de formare a preadolescenților prin disciplina opțională „Abilități de viață”* în contextul educației tehnologice; elaborarea concluziilor științifice și a recomandărilor privind educația tehnologică în perspectiva formării preadolescenților pentru rolul de părinte.

Noutatea și originalitatea științifică a cercetării este confirmată prin abordarea teoretico-practică multidimensională a culturii tehnologice în formarea preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil; determinarea fundamentelor teoretice privind educația tehnologică și educația pentru parentalitate; descrierea particularităților și stabilirea gradului de formare a preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil; dezvăluirea evoluției semnificațiilor științifice ale conceptelor operaționale ale cercetării; conceptualizarea Modelului pedagogic de valorificare a educației tehnologice pe coordonata formării preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil.

Rezultatele științifice obținute în cercetare contribuie la soluționarea unei probleme științifice în cercetare care vizează: fundamentele pedagogice ale formării preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil, structurate în Modelul pedagogic de valorificare a educației tehnologice pe coordonata formării preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil, în baza căruia a fost elaborat *Programul de formare a preadolescenților prin disciplina opțională „Abilități de viață”* și validat experimental în instituții publice de învățământ general, rezultatele științifico-practice care au contribuit la dezvoltarea teoriei generale a educației.

Semnificația teoretică a cercetării rezultă din stabilirea și interpretarea științifică a tendințelor actuale ale educației tehnologice în formarea preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil în contextul educației pentru parentalitate, clarificarea semnificației științifice a culturii tehnologice; elaborarea indicatorilor și a criteriilor de evaluare a preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil; elaborarea și aplicarea metodologiei de evaluare a gradului de pregătire a preadolescenților pentru exercitarea rolului de părinte responsabil și elaborarea concluziilor științifice și a recomandărilor privind educația tehnologică în perspectiva formării responsabilității preadolescenților.

Valoarea aplicativă a lucrării constă în crearea condițiilor pedagogice necesare în vederea formării preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil prin: expertiza curriculumului la educația tehnologică; elaborarea și validarea experimentală a *Programului de formare a preadolescenților prin disciplina opțională „Abilități de viață”* în contextul educației tehnologice, conceptualizat în baza Modelului pedagogic de valorificare a educației tehnologice pe coordonata formării preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil; stabilirea particularităților dezvoltării personalității preadolescenților și interpretarea științifică a dinamicii pozitive a responsabilităților parentale în contextul educației tehnologice.

Implementarea rezultatelor științifice s-a realizat prin validarea experimentală a condițiilor pedagogice de valorificare a educației tehnologice în perspectiva formării preadolescenților pentru rolul de părinte responsabil la Colegiul Național „Emil Racoviță” și Colegiul Național „Costache Negruzzi” Iași, prin intermediul predării cursului opțional „Abilități de viață”, dezbateri tematice.

ANNOTATION

Rotaru Ioana Corina

The potential of preadolescent technology education for responsible parenting,

Doctoral thesis in educational sciences, Chisinau, 2023

Thesis structure: introduction, three chapters, general conclusions and recommendations, bibliography 280 sources, 11 annexes, 150 basic text pages, 10 figures and 45 tables. Acquired results have been published in 22 scientific works.

Keywords: technology education, preadolescent, parenting education, family, technology culture, preadolescent responsibility for parenting

Research purpose: consists in the conceptualization, theoretical substantiation and validation of the pedagogical model for capitalizing on technological education on the coordination of preadolescent training for the role of responsible parent.

Research objectives aim at: the determination and scientific interpretation of the theoretical foundations of technological education and education for parenting; the analysis of the curriculum in technological education on the dimension of preadolescent training for the role of responsible parent; establishing the particularities and the degree of formation of preadolescents for the role of responsible parent; conceptualizing the pedagogical model for capitalizing on technological education on the coordination of preadolescent training for the role of responsible parent; elaboration and experimental validation of the Preadolescent Training Program through the optional discipline „Life Skills” in the context of technological education; elaboration of scientific conclusions and recommendations on technological education in the perspective of training preadolescents for the role of responsible parent.

Scientific novelty and originality of the research is confirmed by the multidimensional theoretical-practical approach of technological culture in the training of preadolescents for the role of responsible parent; determining the theoretical foundations of technological education and education for parenting; description of the particularities and establishment of the degree of formation of preadolescents for the role of responsible parent; revealing the evolution of the scientific meanings of the operational concepts of research; conceptualization of the pedagogical model for capitalizing on technological education on the coordination of preadolescent training for the role of responsible parent.

The obtained research results contribute to solving an important scientific problem, whose research aims at: the pedagogical foundations of preadolescent training for the role of responsible parent, structured in the Pedagogical Model for capitalizing on technological education on the coordination of preadolescent training for the role of responsible parent, based on which the training of preadolescents through the optional discipline „Life skills” and experimental validation in public general education institutions, results that contributed to the development of the general theory of education.

Theoretical significance of the research results from the scientific establishment and interpretation of current trends in technology education in the training of preadolescents for the role of responsible parent in the context of parenting education, clarification of the scientific significance of technology culture; developing indicators and evaluation criteria for preadolescents for the role of responsible parents; elaboration and application of the methodology for assessing the degree of preparation of preadolescents for the exercise of the role of responsible parent and elaboration of scientific conclusions and recommendations on technological education in the perspective of forming the responsibility of preadolescents.

Practical value of the work consists in creating the pedagogical conditions necessary for the training of preadolescents for the role of responsible parent through: curriculum expertise in technological education; elaboration and experimental validation of the Preadolescent Training Program through the optional discipline „Life Skills” in the context of technological education, conceptualized based on the Pedagogical Model for capitalizing on technological education on the coordination of preadolescent training for the role of responsible parent; establishing the particularities of the development of preadolescent personality and in the scientific interpretation of the positive dynamics of parental responsibilities in the context of technological education.

Implementation of the scientific results: was achieved by experimental validation of pedagogical conditions for capitalizing on technological education in the perspective of training preadolescents for the role of responsible parent within „Emil Racoviță” National College and „Costache Negruzzi” National College in Iasi, by teaching the optional course „Life Skills”, debates themed.

ROTARU Ioana Corina

**POTENȚIALUL EDUCAȚIEI TEHNOLOGICE
ÎN FORMAREA PREADOLESCENȚILOR PENTRU
ROLUL DE PĂRINTE RESPONSABIL**

531.01. Teoria generală a educației

**REZUMATUL
tezei de doctor în științe ale educației**

Aprobat spre tipar
Hârtie ofset.

Formatul hârtiei 60 x 84 1/16
Tipar ofset Tiraj: 40 ex.

Coli de tipar: 2.0

Tipografia SC „Garomond Studio” SRL, str. I. Creangă, 1
Chișinău, MD-2069